

Emnekode	PSY1128 PSY1508 PSY4128
Emnenavn	Innføring i personlighetspsykologi
Emneansvarlig/oppgavegiver	Ingvild Saksvik-Lehouillier
Kvalitetssikret av	Leif Kennair, Thomas Kleppestø og Håvard Karlsen
Semester, år	Høst 2023
Vurderingsform, lengde	Skoleeksamen 4 timer
Tillatte hjelpemidler	Ingen

<p>Emnets læringsutbyttebeskrivelser angitt i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. (Henvi­sing med lenke til emnesiden på NTNUs nettsider er tilstrekkelig)</p>	<p>Læringsutbytte</p> <p>Kunnskaper:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Studenten har grunnleggende kunnskaper om sentrale teorier, forskningsmetoder og forskningsresultater i personlighetspsykologi. <p>Ferdigheter:</p> <p>Studenten kan</p> <ul style="list-style-type: none"> • gjøre rede for sentrale domener innen personlighetspsykologien • diskutere ulike metoder og sentrale forskningsresultater innen personlighetspsykologi • definere og anvende sentrale begreper innenfor ulike domener i personlighetspsykologi • gjøre rede for, diskutere og sammenligne ulike grunnleggende teorier innen personlighetspsykologien <p>Generell kompetanse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Studenten kan anvende formidle faglige reson­nemen­ter og utveksle synspunkter med andre med bakgrunn innenfor personlighetspsykologi.
<p>Pensum</p>	<p>L. E. O. Kennair & R. Hagen (2015). <i>Personlighetspsykologi</i>. Bergen: Fagbokforlaget.</p>
<p>Eventuelle formelle krav til besvarelsen</p>	<p>Ingen</p>
<p>Hvordan de ulike oppgavene i eksamenssettet er vektlagt</p>	<p>Lik vektning, alle oppgaver må være bestått for å få bestått på eksamen</p>

Oppgavetekst:

Oppgave 1: Hva er hovedfunnene til atferdsgenetiske studier av personlighet?

*Oppgave 2: Ta utgangspunkt i teorier fra **to** ulike domener fra pensumboken, og redegjør for hvordan de beskriver hvordan personlighet utvikles og hva personlighet består av.*

Oppgave 3: Ta utgangspunkt i femfaktormodellen, og beskriv forholdet trekkene nevrotisme, ekstraversjon og planmessighet har til somatisk helse. Drøft til slutt hvordan man kan bruke denne kunnskapen til å forebygge, og bedre behandle somatiske helseplager.

Sensurveiledning:

Alle deloppgavene må bestås for å bestå, altså ved F på en deloppgave stryker hele besvarelsen. Det skal gis en total karakter basert på gjennomsnittet av tre beståtte oppgaver.

Studentene kan besvare med kunnskap utenom pensum, så lenge det er relevant og sant, men man skal ikke kreve mer enn pensum – og om man mangler relevant og sentralt stoff som beskrevet under fra pensum, så trekker det ned. Studentene fikk et oppgavesett med 35 oppgaver som de har forberedt seg til eksamen med, oppgavene her er valgt fra det settet. Oppgavene er i veiledningen under markert i kursiv.

Oppgave 1: Hva er hovedfunnene til atferdsgenetiske studier av personlighet?

- Her er kapitlet om atferdsgenetikk relevant.
- Kort oppsummert kan man si at hovedfunnene er at alle trekk viser arvbarhet, at miljø er viktig for personlighetstrekk også, men at det ikke er delt-miljø eller familie-miljøet, men heller ikke-delt miljø som er mest avgjørende. Disse begrepene bør nok helst defineres i gode besvarelser.
- Man kan også kort beskrive metoder som er brukt, og gjerne noe fra molekylærgenetiske studier.

*Oppgave 2: Ta utgangspunkt i teorier fra **to** ulike domener fra pensumboken, og redegjør for hvordan de beskriver hvordan personlighet utvikles og hva personlighet består av.*

- Det skal tas utgangspunkt i teori fra *to* av domenenene i boka, det er ikke tilstrekkelig å anvende teori fra kun ett. Domenene er omfattende, og de må ikke anvende hele domenet, men kan trekke ut en eller flere spesifikke teorier fra hvert av dem. Studenten kan dermed avgrense denne oppgave på ulike måter, så lenge alle deler av oppgaveteksten er besvart.
- Pensumboken er inndelt i følgende domener: Evolusjon, atferdsgenetikk, fysiologisk, trekkteori, psykodynamisk, humanistisk og kognitivt perspektiv.
- Personlighet kan blant annet påvirkes av trekkene eller predisposisjonene en person er født med og hvordan de utvikles og/eller endres over tid, evolusjon og gener, av biologiske hendelser og faktorer, fysiologiske prosesser og reaksjoner, av prosesser innad i individets sinn, av personlige tanker, følelser, ønsker, overbevisninger og andre subjektive opplevelser, av sosiale, kulturelle og kjønnsrelaterte faktorer og de tilpasningene man gjør i møte med utfordringer.

- Teoriene, domenene, modellene og/eller taksonomiene som benyttes bør redegjøres for på en ryddig, selvstendig og presis måte. Illustrasjoner, eksempler eller figurer kan gjerne benyttes, men de må også klare å redegjøre for de skriftlig.
- Det finnes mange ulike måter å løse denne oppgaven på, det essensielle er at de har oversikt over og klarer å redegjøre for og diskutere at det finnes ulike forklaringsmodeller/teorier for hva som påvirker personlighet/hvordan personlighet utvikles.
- Stabilitet og endring i personlighet er relevant å trekke inn.
- Hva som er likheter og forskjeller vil variere alt ettersom hvilke teorier/domener de velger. Noen domener vil ha større forskjeller og likheter enn andre. I noen tilfeller kan det være utfordrende å finne/definere likheter, men da kan forskjeller få større fokus. Drøftingen rundt dette bør være strukturert og presis. Eksempler teller positivt.
- Evnen til å trekke linjer og/eller kontraster mellom ulike domener på en reflektert måte vektlegges positivt. Styrker og svakheter ved teoriene/domenene, eller hvordan de ulike domenene eventuelt kan settes i sammenheng kan gjerne diskuteres.

Oppgave 3: Ta utgangspunkt i femfaktormodellen, og beskriv forholdet trekkene nevrotisisme, ekstraversjon og planmessighet har til somatisk helse. Drøft til slutt hvordan man kan bruke denne kunnskapen til å forebygge, og bedre behandle somatiske helseplager.

- Kapitlet om femfaktormodellen og særlig kapitlet om personlighetstrekk i relasjon til psykisk og fysisk helse er relevante.
- Pensum beskriver flere sammenhenger mellom trekkene og somatisk helse, en god overordnet forståelse for dette er viktig. Å trekke inn eksempler fra forskning er et pluss.
- Merk at oppgaven spør etter somatisk helse, ikke psykisk helse. Likevel kan psykisk helse være relevant for å forklare feks sammenhengen mellom nevrotisisme og somatisk helse siden studier feks har funnet at det ikke er en direkte sammenheng mellom nevrotisisme og sykdommer som astma, leddgikt, magesår, hodepine og koronar hjertesykdom, men at de med høy skåre på nevrotisisme har en mer «sykdomsutsatt personlighet» pga affektive lidelser og er mer oppmerksomme mot kroppslige symptomer.
- Drøftingen er viktig og at studentene drøfter både forebygging og behandling.

Karakterskala som er benyttet

Bokstavkarakter: <https://innsida.ntnu.no/wiki/-/wiki/Norsk/Karakterskalaen>